

DE NACHT WAARIN JEFTA NIET KON SLAPEN

(een kerstspel van J.Naaikens)

Toneelstuk voor de 3^e/4e klas

*Door Pieter Tak
Vrije school de "Strijene"
Oosterhout*

De nacht waarin Jefta niet kon slapen

een Kerstspel van J. Naaikens

bewerkt door Pieter Tak

voor klas 3 en 4

V.S. de 'Strijene' O'hout

Scene 1:

- Verteller 1: Het is tegen de avond. De herders en herderinnen toeven bij het vuur, want het wordt een koude nacht.
Een oude herder, de blinde Jefta, loopt tastend met zijn stok wat ongeduldig heen en weer.
Esther, een van zijn dochters, roert in de ketel met soep en Mirjam helpt haar.
De jongste, Rebecca, zit wat nukkig te kleumen bij het vuur.
- Rebecca: Ik heb het koud, ik heb het koud, ik heb het kou-ou-oud !
- Esther: Kruip niet in het vuur, Rebecca, straks verbrand je nog.
- Rebecca: Mijn voeten zijn warm, maar mijn rug is koud.
- Mirjam: Draai je dan om, of sla een deken om.
- Rebecca: Ik heb geen deken!
- Mirjam: In de tent liggen de dekens. Haal die dan.
- Rebecca: Doe het zelf !
- Mirjam: Wel nou nog mooier! Lelijke deugniet dat je er bent!
Eerst klaag je dat je het koud hebt.
Dan zeg ik: haal dan een deken
en dan wordt je brutaal met je 'doe het zelf!'
Doe het zelf !!
- Rebecca: Je bent een kreng !
- Mirjam: Hoort u dat, vader?
Rebecca scheldt me weer uit. Gisteren deed ze dat ook en...
- Jefta: Alweer ruzie ? Hou daar nou eens mee op.
Jullie zijn toch zusjes of niet ?
Houden jullie van elkaar of niet ?

Mirjam: Nou, dat wel, ja...

Rebecca: Maar zij heeft...

Jefta: Ssst! Jullie moeten geen ruzie maken. Er is al zoveel herrie op de wereld.
Laten wij dan tenminste met ons kleine troepje rustig en in vrede met elkaar leven.
Is de soep nog niet klaar, Esther?

Esther: Bijna, vader.

Jefta: Mmmmm, ze ruikt goed.
Zadok, Ruben en Manuel moeten niet te lang wegblijven.
Ik begin wat ongerust te worden.
Zie jij al wat Mirjam ?

Mirjam: Ik zie niets. Maar het is al bijna donker, vader.
Ze zouden vlakbij kunnen zijn zonder dat ik ze zag.

Jefta: Dan zou ik ze moeten horen

Rebecca: Zal ik ze tegemoet gaan ? Zal ik ze gaan zoeken ?

Esther: Jij blijft hier.

Jefta: Ja, ja, blijf hier, Rebecca.
Er is iets vreemds in de lucht. Ik weet niet wat het is.
Maar ik voel het. Het is net of er iets gaat gebeuren.
Iets wonderlijks. Iets groots.

Mirjam: Wat zou dat kunnen zijn?
Wat zou er nu toch kunnen gebeuren in zo'n akelig nest als Bethlehem?

Jefta: Dat moet je niet zo zeggen, Mirjam. Want staat er niet geschreven:
'Gij, Bethlehem, zult niet de minste zijn onder de steden'
En staat er niet.....

Esther: Stil, luister.....nu hoor ik wat.

(Allen luisteren, in de verte klinken de stemmen van de jongens en het geblaf van een hond.)

Jefta: Het zijn de jongens.

Rebecca: Ze zijn vlakbij

Jefta: De Heer zij gedankt. Er is dus geen ongeluk gebeurd.

Hond: Waf ! Nou, ik moest wel op ze letten, hoor! Woef !

Esther: Ze zijn precies op tijd. Geef de kommen maar aan, Rebecca.

(Rebecca brengt de kommen. Intussen komen Zadok en Ruben bij het vuur, ze ondersteunen Manuel, die zachtjes kreunt.)

Mirjam: Wat is er gebeurd ?

Jefta: Is er iets gebeurd ?

Hond: Woef ! Er is zeker wat gebeurd ! Waf !

Ruben: Het is niet erg, vader. Je hoeft je niet ongerust te maken.
Schep de soep maar op, dan zullen we onder het eten vertellen wat we zoal hebben meegemaakt in Bethlehem.

(Esther schenkt de kommen vol en Rebecca deelt ze uit.)

Zadok: Nou, we gingen dus met het schaap naar Bethlehem, naar de oude Efraim.
Zoals u gezegd had, vader.

Jefta: Hoe maakt Efraim het ?

Ruben: Heel goed, vader. Het duurde alleen erg lang voor we er waren.

Rebecca: Omdat jullie zo sloom zijn.

Mirjam: Ssssssst !

Zadok: Nee, omdat het zo druk was in Bethlehem.
Nietwaar, Manuel ?

Manuel: Nou en of, de straten waren stampvol.
Wel duizend mensen krioelden door elkaar.

Zadok: We konden er haast niet doorheen komen.
Er waren karavanen en pakezels, reizigers en armoedzaaiers.

Esther: Wat zou er toch aan de hand zijn, vader?

Jefta: Dat is natuurlijk voor de volksstelling.

Mirjam: Wat is dat? Een volksstelling?

Jefta: Keizer Augustus wil dat iedereen zich laat opschrijven in de stad waar zijn voorouders vandaan komen.
En Bethlehem is de stad van David.
En David heeft een heel, heel grote familie.

Ruben: Ja, ja, dat zal het zijn. En druk dat het er was. Geweldig !
Vooral bij de herberg.
De mensen drukten elkaar bijna plat.
Ze riepen en schreeuwden.
Iedereen wilde naar binnen, maar het was er al stampvol.
Ik hoorde tenminste de poortwachters schreeuwen:
'Kalm aan, mensen! Kalm aan! Er is hier geen plaats meer in de herberg!

Manuel: We waren blij dat we het schaap al kwijt waren.

Zadok: We hadden wol en schapenkaas bij ons moeten hebben.
Dat hadden we goed kunnen verkopen.

Ruben: Ja, ja, schep nog eens op, Esther.

Rebecca: En voor mij !

Manuel: En voor mij !

Mirjam: En u, vader ?

Jefta: Ik heb geen honger, dank je.

(Esther schept op en er klinkt muziek
Het toneel verplaatst zich naar Bethlehem.)

Scene 2:

Verteller 2: Inderdaad, die dag was het een drukte van belang geweest in Bethlehem.
Van heinde en van verre waren er reizigers gekomen om zich volgens het bevel van de romeinse Keizer Augustus te laten inschrijven in de stad van hun voorvader David.
Ook een eenvoudige timmerman was met zijn mooie, jonge vrouw uit Nazareth vertrokken.
Zij was zwanger en het was een zware tocht geweest.
Zelfs hun ezeltje was doodmoe.

Ezeltje: O, wat ben ik bekaf, Iaah!
Ik heb geen poten meer, Iaah!

Verteller 2: Ze probeerden onderdak voor de nacht te vinden, maar de herbergen leken overvol.

De mensen stonden te dringen voor de poort.

Poortwachter 1: Kalm aan, mensen. Kalm aan !
Er is geen plaats in de herberg!
Er is geen plaats in de herberg !

Vrouw: Laat ons erin voor de nacht ! Laat ons erin !
We wachten al zo lang en mijn kinderen zijn moe.

Kind1: Mama, wanneer mogen we naar binnen?
Ik heb zo'n honger.

Kind2: Ik heb zo'n slaap.
Ik wil slapen, ik wil slaaaaapen.(gaap)

Man: Ja, vooruit, we hebben nu lang genoeg gewacht.
Het is al donker en het wordt koud !

Poortwachter 2: Kalm aan, er is bijna geen plaats.
Of heb je soms.....centen ?

Reiziger: Hier een dukaat, poortwachter.
En laat me nu erin, want ik ben toe aan een glas wijn.

Poortwachter 2: Gaat u binnen, heer.

Poortwachter 1: Gaat u binnen.

Jozef: Ach, edele man, gun ons een plaats in deze nacht.
Mijn vrouw is zwanger en doodop.
Een klein hoekje volstaat.
Het zal zo koud worden vannacht.....

Poortwachter 1: Ik zeg je toch dat we vol zitten.
Ik blijf niet bezig.
Je probeert het maar ergens anders.

En maak dat je weg komt, zwervers !

Maria: Kom maar, Jozef. We zoeken wel verder.

Jozef: Maar dit is de laatste herberg in de stad.

(Ze lopen langzaam verder, maar de drie herders hebben alles gezien.)

Manuel: Zag je, hoe die wachter hen wegstuurde ?

Zadok: Ja nou, de gemenerik.
Die rijkaards liet hij wel binnen.

Ruben: Ik zal eens vragen of we ze kunnen helpen.
(tegen Jozef:) Kan ik wat voor u doen, goede man ?

Jozef: Ach beste jongens, we zoeken een plaats om te slapen.
Bethlehem is stampvol en er is geen plaats voor ons in de herberg.
Mijn vrouw Maria is zo moe. Ze moet een kindje krijgen, zie je.

Zadok: Een plaats om te slapen? Nou, dat zal niet gemakkelijk zijn.
En ons kamp is nog erg ver weg.

Manuel: In de stal, Zadok! In die oude stal waar wij altijd bij slecht weer schuilen.

Zadok: Ja, natuurlijk, de stal. Daar is het best beschut.

Manuel: Daar staat de os van Baruch ook.

Ruben: We zullen u de weg wijzen.
Het is niet zo heel ver van hier.
Kom maar met ons mee.

Maria: Dank jullie wel, jongens.
Dat jullie ons wilt helpen.

Ezel: Ha fijn, eindelijk wat stro in zicht, Iaaah!

Manuel: Wat heeft uw ezel mooie oren, mevrouw.

Scene 3:

Verteller 3: Zo brachten de jonge herders Jozef en Maria naar de stal.
Maar intussen was het al knap laat geworden.
Ze waren daarom vlug naar huis gerend.
Maar Manuel was gestruikeld over een steen en bezeerde zijn voet.
Zadok en Ruben hadden hem ondersteund.
Zo bereikten ze het kamp en vertelden wat er gebeurd was.

Manuel: Dat doet goed zeer die voet.
Maar allee, we hebben die mensen kunnen helpen; hè, Zadok?

Zadok: Jazeker, die blijven vannacht voor de vorst bewaard.

Jefta: Wat jullie daar deden, was een goede daad. Heel goed.

Mirjam: Doet het nog pijn, Manuel ?

Manuel: Het gaat nogal.

Jefta: Laat hem eens voelen.
(Hij knielt en betast de voet)

Manuel: Au, dat doet zeer !

Jefta: Die voet is verstuikt.
Draai er een natte doek om, Mirjam.
Goed stevig hoor.
Dan zal het morgen een stuk beter zijn.
(Mirjam zwachtelt de voet)

Jefta: En laten we nu gaan slapen.
Maar voordat we ons te rusten leggen, wil ik nog even zeggen dat Zadok, Ruben
en Manuel zich kranig gedragen hebben.
Dat was goed werk, jongens.

(Allen draaien zich in hun dekens en gaan slapen)

Jefta: Speel nog even op je fluit Zadok. Misschien kun je me in slaap spelen.

(Zadok speelt een liedje, maar sukkel in slaap. Ook de anderen slapen snel.
Maar Jefta richt zich op en gaat recht staan.)

Jefta: Ik kan niet slapen.
Waarom kan ik niet slapen ?
Het is een vreemde nacht. Het lijkt wel een heilige nacht.
Zou dit de nacht zijn waar de wereld al zo lang op wacht ?
De nacht van de Messias ?
Ach wat ! Waar denk je toch aan, oude man.
Je zult het wel niet meer meemaken dat de Verlosser geboren wordt.
O nee ? Hoe weet je dat ?
Elke nacht kan de Verlosser geboren worden.
Misschien deze nacht wel.
Waarom niet? Het is in ieder geval geen gewone nacht.
Het is net alsof ik muziek hoor.....

(Er begint zacht muziek te klinken)

Jefta: O, wat is dat ?
Licht ! Is dat Licht !
Maar ik kan geen licht zien.
Ik ben toch blind !
Ik ben niet blind meer !
Ik zie licht ! Licht !

(De muziek klinkt sterker)

Jefta: Zadok, Mirjam, wordt wakker !

(De kinderen worden wakker en richten zich verbaasd op)

Jefta: Zien jullie licht ?

Mirjam: Ik zie het, vader.

Jefta: Ik zie het ook. Ik zie jullie !
Ik ben niet blind meer !

Mirjam: O, vader...
(Ze omhelzen elkaar)

Manuel: Hé, mijn voet is beter !

Zadok: Wat is dat vreemd. Ik hoor muziek !

Rebecca: Ik ben bang !

Ruben: Ja, ik ben ook bang.

Mirjam: En ik.....
(Ze dringen tegen Jefta aan, die de armen om hen heen legt. De muziek zwijgt.)

Engel 1: Vrees niet, want ik verkondig u een blijde boodschap.
In een stal tussen een os en ezel is het Kind geboren.

Engel 2: Het is de Verlosser. De Redder der mensen.
Waar de wereld al zo lang op heeft gewacht.
Ga er naar toe, herders. Ga er naar toe.

Engel 3: Je zult het kind vinden in doeken gewikkeld.
In een kribbe op een handvol stro.
Ga er naar toe en aanbid het, want het is de Messias.

Jefta: Ik voelde het ! Ik wist het !
Verlosser is geboren ! Alleluja !

Ruben: Kom we gaan hem aanbidden !
Esther: We moeten geschenken meenemen.
Mirjam: Brood en kaas krijgt hij van mij.
Zadok: Van mij krijgt hij een wollen deken.
Manuel: En van mij een kruik met melk.
Rebecca: Mijn liefste lammetje is voor hem.
Jefta: Doe dat. Ja, doe dat
Kom laat ons gaan.
De Messias is geboren !

(En herders en herderinnen gaan op weg. Er klinkt een lied.)

Einde